

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА ЗА СУЧАСНИХ УМОВ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті охарактеризовано поняття ресурсного потенціалу підприємства, розглянуто основні принципи його формування. Виокремлено основні засади ефективного управління ресурсним потенціалом підприємства за сучасних умов господарювання.

Ключові слова: ресурси, ресурсний потенціал підприємства, формування ресурсного потенціалу, управління ресурсним потенціалом.

Abstract

The article characterizes the concept of resource potential of the enterprise, examines the issue of its formation and the main principles of implementing such a process. The main principles of effective management of the enterprise's resource potential under modern business conditions are highlighted.

Keywords: resources, resource potential of enterprise, formation of resource potential, resource potential management.

Економічна система України зазнає величезних втрат, зумовлених війною. Найбільше падіння ВВП за роки незалежності, значні втрати доходів від експорту, енергетична та демографічна кризи негативно відображаються на економічних процесах в країні в цілому, обумовлюючи погіршення очікувань підприємств усіх секторів зокрема.

За умов загострення логістичних проблем, а також зниження реальних доходів населення перед вітчизняними товаровиробниками постають проблеми обмеженості ресурсів, що підсилюються і стрімким зростанням їх вартості, а також випередженням темпів витрачання ресурсів порівняно з темпами виготовлення продукції.

Загострення необхідності оптимального та ефективного використання ресурсів активізує науковий інтерес до питань управління ресурсним потенціалом підприємства, від ефективності якого залежить успішність господарювання за сучасних умов.

Функціонування та розвиток будь-якого підприємства безпосередньо визначатиметься його ресурсним потенціалом, ефективність управління яким дозволяє забезпечити стабільність фінансового стану, конкурентоспроможність підприємства та його прибутковість. В даному випадку ресурси набувають форми ключових компетенцій, коли підприємство формує та використовує ресурси ефективніше, ніж конкуренти.

Ресурсний потенціал є системою взаємопов'язаних ресурсів (з відповідним кількісним і якісним складом та оптимальним співвідношенням елементів) і можливостей підприємства, які можуть бути використані в певних умовах (або в заданий момент часу) для досягнення стратегічних і тактичних цілей, а також отримання економічного, соціального та екологічного ефектів. Відповідно ресурси варто розглядати не як окремі складові, а як цілісну систему взаємопов'язаних елементів. Крім того, варто зважати не лише на економічний, але і на соціальний та екологічний ефекти, які можуть бути досягнуті підприємством в ході діяльності [1].

Управління ресурсним потенціалом передбачає його формування, раціональне та ефективне використання відповідно до виокремлених критеріїв та визначених цілей. Підприємство самостійно формує свій ресурсний потенціал, що дозволяє йому згенерувати специфічні його характеристики і визначити перспективи розвитку на майбутнє.

Як зазначає В. Ю. Горбоконь [2, с 184], «ресурсний потенціал підприємства починає формуватися з моменту створення підприємства. А власне формування ресурсного потенціалу підприємства – це процес визначення накопичених ресурсів, їх структуризації та побудови організаційних форм ефективного використання». Автор також стверджує, що при формуванні ресурсного потенціалу слід врахувати наступні принципи [2]:

- ресурсний потенціал є системою взаємозалежних елементів;
- ресурсний потенціал є динамічним утворенням, яке не можна сформувати лише механічним додаванням елементів;
- у процесі формування ресурсного потенціалу діє закон синергії;
- елементи ресурсного потенціалу мають функціонувати одночасно і в сукупності, що потребує оптимальної структури;
- складові ресурсного потенціалу мають бути адекватними характеристикам продукції чи послуг, що виробляються підприємством.

При формуванні ресурсного потенціалу важливо звернути увагу і на виявлення можливих резервів його нарощування, які можна буде використати за необхідності.

Раціональне та ефективне використання ресурсного потенціалу безпосередньо передбачає оптимізацію відповідних ресурсів, що вимагає відповідної структуризації та кількісного оцінювання як окремих елементів, так і потенціалу в цілому. Відсутність знань про величину ресурсного потенціалу та його окремих частин, а також його невикористані резерви можуть призвести до необґрунтованого нарощування ресурсів. Як наслідок, на підприємстві може збільшуватися кількість ресурсів, вимагаючи додаткових витрат на їх зберігання, а також призводить до втрат можливостей щодо використання предметів та засобів праці більш ефективно. В умовах економічної кризи це особливо неприпустимо, адже перед багатьма підприємствами, здебільшого, постає питання виживання, а не зростання.

Система управління ресурсним потенціалом підприємства повинна бути гнучкою, адаптуючись до швидкозмінюваних умов ринку, забезпечуючи безперебійне функціонування, результативність та розвиток підприємства. Підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом реалізовується в напрямку високорезультативного використання ресурсів підприємства в їх синергетичному взаємозв'язку відповідно до визначених цілей. Важливим питанням є структурування ресурсного потенціалу та його оцінювання. Вирішення цих завдань є важливою передумовою розробки обґрунтованих управлінських рішень щодо ефективного формування та управління ресурсним потенціалом. Слід зазначити, що це має вагоме значення як для окремого підприємства, так і для економіки України загалом.

Кількісне оцінювання ресурсного потенціалу та ефективності його споживання доцільно проводити з урахуванням потенційного рівня майбутніх вигод від його використання. Варто зауважити, що важливим завданням є виявлення невикористаних можливостей, так званих резервів, збільшення віддачі від фінансування різних видів ресурсів. Екстенсивним напрямком підвищення ефективності використання ресурсів є економія ресурсів за рахунок мінімізації їх втрат. Іншим напрямком може стати інтенсифікація віддачі ресурсів в напрямку підвищення продуктивності праці персоналу та устаткування, матеріаловіддачі тощо.

На практиці варто оцінювати ефективність управління ресурсним потенціалом, що дозволить впливати на поточний стан та перспективи розвитку підприємства, виявляючи вагомі фактори впливу, а відповідно – можливості для удосконалення процесів відтворення та відповідного зростання, а також забезпечення фінансової безпеки підприємства. Цінність ресурсного потенціалу для досягнення визначених цілей можна визначити, використовуючи відповідну систему показників та відповідні методи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Причепя І.В., Вовк Т.М. Ресурсний потенціал: сутність та роль у забезпеченні стійкого функціонування машинобудівних підприємств за умов кризи. *Молодь в науці : дослідження, проблеми, перспективи : 2021* : матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих науковців. Вінниця, 2021. URL: <http://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/33922/86603.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

2. Горбоконь В.Ю. Формування ресурсного потенціалу автотранспортних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2015. № 4. С. 182-191.

Причепя Ірина Валеріївна – канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри економіки підприємства та виробничого менеджменту, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: prychepera.iryana@gmail.com.

Ляшок Карина Русланівна - здобувачка вищої освіти, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Prychepera Iryna V. – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Business Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: prychepera.iryana@gmail.com.

Liashok Karyna R. - student, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia.